

Bertil Söderquist

Några anteckningar och hågkomster från ett långt liv

Efter min konfirmation 1918, hade jag glädjen att omedelbart få börja som elev på Målarsalen vid Uppsala Ekeby. Jag skulle där få utbildning till kakelmålare under ledning av Harald Pettersson, som var bas på denna avdelning. Kakelmålare var ett ansett yrke denna tid och jag gjorde allt jag kunde för att få bli kvar.

1918 och några år framåt, omedelbart under och efter första världskriget fanns det en del s. k. gulaschbaroner, som tjänat mycket pengar på mer eller mindre ärligt sätt under kriget. Dessa nyrika skaffade i stor utsträckning nya hus för att bo ståndsmässigt, husen skulle förstås vara elegant inredda med t. ex. målade kakelugnar, helst då i antik stil. Det gjorde att Ekeby hade mycket beställningar på sådana ugnar och tog in folk för att kunna tillfredsställa efterfrågan. Förhållandet fortsatte några år in på 1920-talet. Därefter var kakelugnarnas tid förbi och värmeeldningarna övertog uppvärmningen inomhus. Och gulaschbaronerna gjorde konkurs, på löpande band; andra övertog deras fastigheter.

Egentligen borde jag ha fått betala för att lära mig ett så förnämligt yrke. Men det slapp jag. I stället fick jag, efter att ha arbetat gratis ett par månader en lön på tio kronor i veckan och till jul fick jag t.o.m. en dusör på ytterligare en tia. Mitt förhållande som arbetstagare var lite avvikande mot praxis. Jag var anställd av basen Petterson och

inte av Ekeby. Eftersom Petterson själv hade både ackordsarbete och en mindre månadslön som föreståndare för målarsalen, fick jag arbeta på hans ackord och avlönades av honom. Detta förhållande pågick några år tills jag så småningom fick ett eget ackord. Dock blev jag ännu ej frisläppt helt på egen hand. Petterson ville ha viss koll på mej, samt -- underförstått -- lite av min avlöning. Efter ytterligare ett par år fick jag så min fulla frihet. Den visade sig inte vara mycket värd, eftersom kakelmålaryrket då började försvinna. Det såldes inte många kakelugnar, i varje fall inte några målade. Vi blev permitterade gång på gång, inte bara jag utan flera av kamraterna som kommit senare. Till midsommar 1926 sade jag till Pettersson att nu gör det väl ingenting om jag tar lite längre semester. (Vi hade då för första gången fått 4 dagars oavlönad semester, i samband med midsommaren.) Jag ämnade nämligen cykla upp till Svärdsjö och hälsa på min mor, som för tillfället hade arbete där. "Nej då", sa Pettersson, "var borta så länge du vill." Det blev jag, och kom aldrig igen; min första semester varar ännu.

Men nu går jag visst händelserna i förväg. Jag knyter an igen till första tiden på Målarsalen. Där arbetade en stamtrupp på tillsammans 3-4 personer sedan många år. De sa aldrig "du" till varandra, utan det var ständigt Herr Pettersson, Herr Lundin, Herr Anstrell osv. Emellertid skulle herr Pettersson fylla 60 år, och då blev vi på målarsalen, jämte några till på fabriken bjudna på kalas på Upplands Nation. Då kom verkligen gubbarna på idén att dom kanske borde lägga bort titlarna och börja dua varandra. Men jag tror att

det blev väldigt svårt. Gud vet om det någonsin blev genomfört på allvar.

Som jag förut antytt förkovrades jag i yrket och fick därmed allt högre lön. Dessutom var jag ganska flyhänt så det gick nog ganska bra ihop för Pettersson (och mig). Hemma var "Moster" snäll mot mig så jag fick behålla en del av lönen för egna behov.

Första "behovet" var en cykel. Jag var 16 år då och hade inte ens fått lära mig åka på en cykel. Alla som hade en cykel var mycket rädda om sin hoj och lånade ytterst ogärna ut den och framför allt inte till den som inte kunde åka. Några små övningar lirkade jag mig ändå till. Köpte slutligen på avbetalning en egen cykel "Victor" hos Moells Cykelaffär, Svartbäcksgatan 23. Den kostade 250 kr, handpenning 100 kr och resten med 50 kr var tredje mån. När köpet var klart ledde jag hem cykeln från "stan"; jag kunde ju inte åka. Vid hemkomsten började övningarna i avskildhet. När jag kunde åka någorlunda visade jag upp ekipaget för familjen Bergwall i Håga. Det var snälla människor och speciellt far i huset, "Ludde", gillade jag, för han var alltid vänlig och skämtsam. När jag kom, frågade "Ludde" hur mycket cykeln vägde. Du kan väl få tre öre kilot för den, sade han. En stående fråga när jag kom på besök var: Har du vägt cykeln nu då? Han hade tänkt sig att köpa den. Jag tog inte skämtet så hårt.

Nästa behov, utom en eller annan klädespersedel, blev en kamera; jag tyckte det skulle vara trevligt med en sådan. Det har jag tyckt allt sedan dess också. Jag började så smått med att först inhandla en bok som hette "Davids rådgivare i fotografi". Sedan köpte jag några skålar, ett par mätglas, en

kopieringsram, ett torkställ för plåtar m.m. före själva kamerainköpet. På den tiden fanns det inte så många fabrikat att välja mellan. Det fanns ett par tyska samt någon mycket enkel Kodak. Jag stannade för den tyska ICA i format 10 x 15 cm f. 1:6,3 för plåtar; film var ännu inte så vanligt. Dock kom planfilm ganska snart, den var betydligt lättare att ha med sig än plåtar. En planfilmspack innehöll 12 negativ och finessen var att man kunde ta ur en film så fort man önskade efter exponeringen. Man behövde alltså inte vänta tills hela packen var färdigexponerad. Den kameran hade jag mycket glädje av. Jag uppträdde då och då som familjefotograf vid födelsedagar och liknande samt i olika arbetssituationer både ute och inne. Frälsningsarméns scouter, gjorde jag mycket bilder åt, och jag har även varit publicerad i Stridsropet. Ett par döda i sina kistor har jag också fotograferat, en gammal farbror och ett spädbarn.

Omkring 1924-1925 började värmeledningarna allt mer ta överhanden. Kakelugnarnas tid var förbi, arbetet började sina. Detta innebar att jag emellanåt blev permitterad. Jag arbetade varannan vecka ibland och blev t.o.m. avskedad vid ett tillfälle våren 1925. Men -- just då bar det sig inte bättre än att Karlskrona kakelfabrik annonserade efter en kakelmålare. Jag svarade på annonsen och blev omedelbart antagen. En av Karlskronas förmän hade tidigare arbetat vid Ekeby och kände därför till mig, vilket säkert avgjorde saken. Alltså gick jag direkt upp till min förra arbetsplats för att hämta en del småsaker som jag hade kvar där samt ta farväl av mina arbetskamrater. Medan jag var kvar på målarsalen gick Pettersson ner till disponenten, Axel Sterner, och talade om

att jag hade fått arbete vid Karlskrona. "Det går inte för sig", svarade disponenten, "han kan alldeles för mycket. Vi får se till att han får göra en del arbeten på lager."

Så blev jag kvar ett tag till, ett drygt år. Till jul började det komma in en del order från Norge. Ekeby hade fått en stor kund i Oslo, Thiis & C:o. Den firman sålde bra vid denna tid och det var nödvändigt att på bästa sätt hålla sig väl med dem. Jag drar mig till minnes en episod från tiden strax före jul 1925. Pettersson och jag arbetade tillsammans på en mycket arbetskrävande ugn i antik stil, en s.k. Mariebergare. Den skulle levereras före jul, men vi var överhopade med jobb just då och kunde inte bli klara med ugnen förrän på nyåret. Så en morgon, strax före klockan sju. Pettersson höll på med att dekorera ett stort brödfat, ett vänsterjobb, som en av de gamla kakelugnsmakarna hade gjort i smyg; det skulle bli en julklapp. Då kommer disponenten in på målarsalen, och det fanns ingen möjlighet för Pettersson att gömma fatet. Disponenten frågar: "Hur går det med ordern till Thiis?" "Vi har inte hunnit med den riktigt ännu," svarar Pettersson. "Men sånt där hinner ni med!", säger disponenten, pekar på fatet och avtågar från målarsalen. Den gode Herr Pettersson, som hade en synnerligen kort stubin, kastade sig framstupa över bordet, slog ut med armarna och slog omkull en hel rad färdigmålade kakel till den norska ordern, vilka naturligtvis blev förstörda. Fjorton dagars brådskande arbete gick om intet. Han låg kvar en stund över bordet och klöste med naglarna i bordet, en manöver som fick mig att frysa ända in i mörgen.

Därpå gick Herr Pettersson ner på kontoret och sade upp sig med omedelbar verkan och gick hem. Han kom inte tillbaka efter frukost. Vi som kände till hans humör visste att han överilat sig med uppsägningen, och att han säkert ångrade sig. När middagsrasten kom, gick hans gamla arbetskamrat och hyresgäst Axel Lundin in till disponenten och liksom bad om ursäkt för Pettersson och menade att han kommer säkert tillbaka efter middagen. Det gjorde han också, sedan Lundin talat om för honom att han varit inne hos chefen och ställt allt tillrätta. "Han kan väl inte behöva säga upp sig som en bonddräng för det," sa chefen. Under tiden hade jag börjat förbereda ommålningen av de förstörda kaklen, och efter middagsrasten kom Pettersson åter till arbetet. Ugnen blev färdig på nyåret, och kakelugnsmakaren fick också han sitt fat.

Så fortgick arbetet ännu en tid på målarsalen, men det blev allt sämre. Ömsom permission, ömsom arbete. År 1925 var det en stor Internationell Industri & Hantverksutställning i Paris. Även Ekeby var med som utställare. För detta tillfälle tillverkades bl.a. ett par större pelare i lergods avsedda som dekoration vid husbyggen, hallar och liknande platser. Stockholms stadshus hade just byggts vid denna tid. Där hade man använt detaljer av glaserat och dekorerat lergods. En av de konstnärer som sysslat med detta var Henrik Krogh, och denne fick nu av Ekeby uppdraget att göra några föremål till Parisutställningen. Där blev jag inblandad som medhjälpare åt Henrik Krogh. Han var en glad och trevlig person, och vi trivdes bra med varandra och arbetade bra tillsammans. Det här var naturligtvis ett arbete av mycket tillfällig natur. När

utställningsgodset var färdigt, så var det lika eländigt med arbete igen. Krogh hade dock planer på att starta en liten fabrik för tillverkning av dekorationsgods för byggnader av mera offentlig karaktär. Han hade skaffat sig goda förbindelser med arkitekter i ropet och trodde sig om att kunna göra affärer med dem. Vid ett tillfälle undslapp det mig, jag hade rövaren på korset i tankarna: "Herre tänk på mig när du kommer till paradiset!" "Ja, det skall jag sannerligen göra", svarade Krogh. Det gjorde han också, men mera därom längre fram.

På vintern 1923-1924 gjorde jag min rekryttjänstgöring vid dåvarande I 8 i Uppsala. Jag tillhörde den första årsklassen som fick den kortare utbildningen efter första världskriget: 90 dagar plus 3 repövningar á 25 dagar, eller 165 dygn som fick avtjänas i en följd mot tidigare 280 dagar. För mitt vidkommande resulterade det i att jag blev uttagen som kontorshjälp på regementsexpeditionen. Någon gång i livet ska man ha tur, och det hade jag den gången. På regementsexpeditionen var kamratskapet bra och jag led aldrig av umgänget med överordnande. Här fick jag lära mig maskinskrivning och en del övriga kontorsgöromål som jag haft stor nytta av längre fram i livet. Under november-december blev jag kommenderad till RO 56 (RO = rullföringsområde) i Sala under den s. k. mönstringsperioden under november månad och förlades på T 5. Jag fick alltså mat och logi på Trängen och hade jobbet nere i staden. Chef på RO 56 var kapten Nisbeth, en snäll glad och trevlig ungskarl. Han hade nog sina bästa dar där skulle jag tro, slapp ju gå på trupp. Min kommendering gällde mönstringstiden, något som inte förekommer

längre; den pågick en period på 4-5 veckor, då ~~att~~ alla värnpliktiga skulle sända in ett mönstringskort, huvudsakligen för att visa att de var vid liv. De kunde också anmäla t.ex. skador. Man var värnpliktig mellan 20 och 45 år, de sista fem åren tillhörde man landstormen. Lagom till jul var min tid i Sala slut och jag återvände till I 8. Chef för I 8 var överste Bo Boustedt och kvartermästare var kapten Brodin. Den senare hade jag väl som mest med att göra. Brodin tyckte tydligen bra om mig och ansåg mig kapabel till det mesta, varför han kommenderade mig att varje vardagsmorgon klockan åtta rida ned hans häst till bostaden på Luthagesplanaden 16. Han ville ha en timmes ritt varje dag före arbetet. (Under väntetiden gick jag hem till min mormor, som bodde på Repslagargatan 8). "Söderquist kan väl rida," frågade kaptenen, "Nej, sa jag, "jag har aldrig suttit på en häst." "Det lär han sig snart," blev svaret. Första morgonen ledde jag hästen, därefter försökte jag mig på att rida. Jag fick instruktioner av kaptenen, så jag lärde mig så småningom. Men det var allt lite äventyrligt att börja med, hästen var livrädd för spårvagnar och dom råkade vi ut för så gott som varje dag. Men övning ger färdighet och till slut behärskade jag kraken rätt så bra. Några gånger under vintern skulle Brodin ut och inspektera några övningar och då ville han tolka efter häst. Då hände det att jag fick beröm av honom: "Söderquist rider ju som en husar." Sådant gjorde väl att kammen växte en del. Övningarna försiggick vanligen omkring Uppsala-Näs och bortemot Skärfälten. Efteråt fick man en slant till fika på Soldathemmet.

De 165 dagarna tog slut och muck förestod. Kapten Brodin frågade om jag hade något arbete att gå till efter värnplikten. "Jo", svarade jag, "Ekeby får jag väl fortsätta vid." Det här var vårvintern 1923 och då fanns det fortfarande gott om arbete på målarsalen. "Synd," sade kaptenen, "jag har en bror som är stadskamrer i Djursholm och han har frågat mig om jag kunde rekommendera någon person till honom; han behövde nämligen hjälp på sitt kontor och jag hade tänkt föreslå Söderquist." - Att inte med uppsträckta händer ta den chansen, är förmodligen den största tabbe jag någonsin gjort. Hade jag tagit det jobbet och skött mig, hade jag sannolikt haft bättre pension än vad jag nu har, bland annat. Jag var då 20 år och hade ett långt liv framför mig, och jag hade aptit på livet och ville lära mig nya saker.

Men åter till verkligheten. Jag kom tillbaka till Ekeby och till det avbrutna jobbet på målarsalen. Under hösten och vintern hade min fosterfar Robert skaffat en tomt i Ekebyskogen och börjat planera för ett husbygge därstädes. I maj när våren kom började han bygga. Snart var stommen uppsatt och inredningsarbetet vidtog. Det närmade sig sommar med ljusa kvällar. Efter arbetet på fabriken var det bara att slänga i sig lite mat och börja nästa arbete på husbygget, bl.a. med målning och tapetsering m.m. Jag köpte för egna medel färg, papp, tapeter o.dyl. Dessutom stod jag för elinstallationerna. En kakelugn till mitt blivande rum köpte jag också, från Ekeby förstås. Vidare beställde jag konstsmidda luckor till ugnen från Erik Karlsson i Stenhagen. Kakelugnen kostade mig 145 kronor och luckorna 25 kronor. Det är grejorna värda än i dag, det tar jag för givet. Jag arbetade och planerade på tomten,

skaffade träd och buskar osv. I mitten av augusti 1924 flyttade vi in i det nya huset för gott.

Återkommer nu till de fortsatta ödena på jobbet vid Ekeby. Året var 1925. Sysselsättningen blev allt osäkrare. Jag permitterades gång på gång. Dessemellan var det full arbetstid några veckor. Så här pågick det framöver. Någon arbetslöshetskassa fanns inte på den tiden. Vad som bjöds den arbetslöse var nödhjälpsarbete med vägbyggen eller att stå och knacka småsten ur sprängstensblock på någon lämplig tipp i någon avkrok. Fattigvårdens resurser var också mycket blygsamma och inte avsedda för ungdomar. Dessa fick klara sig själva under alla förhållanden. Tigga fick man inte men gärna luffa för att försöka få tag på något jobb. De stackare som inte hade något arbete riskerade även att åka fast för lösdriveri; då blev de omhändertagna och intagna på någon arbetsanstalt. Där skaffades alltid fram arbete av något slag.

Nåja, det där blev aldrig aktuellt för min del, dessbättre. När jag var ledig varannan vecka, började jag med försäljningsarbete. Det fanns gott om uppslag. I huvudstadstidningarnas söndagsnummer, hela spalter varje söndag, det var bara att välja. En del annonsörer var säkert seriösa, andra mera lagda för ruffel och båg. Men sådant var inte speciellt utmärkande för den tiden, det förekommer ju än i dag. Mitt första försök blev att sälja kristallvaror för en firma som hette Smålandskristall i Hultsfred. Tyvärr gjorde firman konkurs tämligen omgående. Antagligen befann de sig i ungefär samma läge som jag själv, hade väl inget kapital för att få igång verksamheten. Så var det slut med det roliga. Annars var idén god, tycker jag. De slipade monogram och annan

dekor, på t. ex. servisglas, skålar och bonbonjärer m. m., efter kundens önskemål. Jag kunde komma med förslag, eftersom jag kunde teckna någotsånär på den tiden. Idrottsföreningar och andra sammanslutningar var t. ex. tänkbara kunder. När jag kom hem igen från den tidigare nämnda semestertrippen till Dalarna möttes jag av meddelandet att glasfirman gjort konkurs. Så var det roliga slut. Men jag hade andra järn i elden samtidigt. Jag hade även börjat sälja kaffe åt Handelsfirman Hermes i Stockholm. Det blev en kontakt som jag vårdade genom åren, faktiskt ända fram på 1960-talet. Försäljning och distribution skedde per cykel, det var jobbigt förstås men rätt givande. Genom åren har jag säkert sålt minst 50 ton kaffe. Det var sommar ännu, och gick bra att fara omkring på cykeln.

I samma veva hörde Henrik Krogh av sig. Han hade fått tag på ett uthus i Nacka där han låtit uppföra en brännugn för lergods. Jag åkte dit och tittade. Det såg förstås inte mycket ut för världen, om man jämförde med Ekeby, men han var hoppfull och menade att framåt hösten skulle vi sätta igång på allvar och jag var mycket välkommen. Ödet ville annorlunda.

Den 14 september 1926 blev jag cyklande, påkörd av en bilist på nuvarande Dag Hammarskölds väg, alldeles intill Norbyvägen. Inga vittnen fanns. Damen som körde avsåg nog att smita, men just då dök ett par pojkar upp och tittade hur det gått för mig där jag låg kvar på vägen. Jag bad dem att försöka se bilens nummer. De förföljde genast bilisten. Det såg troligen kvinnan i bilen, så hon stannade och vände om till mig (hon hade då hunnit till mitt för fångelset) för att fråga hur det gått. Jo då, höger underarm hängde löst,

komplicerat underarmsbrott visade det sig, höger överarm av, ett ben inne i axeln ävenså. Inre blödningar i höger sida samt diverse skrubbsår på armar, ben och kroppen i övrigt. Eftersom jag inte hade tuppatt av föreslog jag henne att vi skulle åka till sjukhuset genast. Det var hon också med på men hon hittade inte dit, fastän man såg taket på kirurgen där vi befann oss. Dessbättre hittade jag. Framme vid sjukhuset blev jag genast undersökt, läkaren föreslog polisanmälan, men eftersom kvinnan under färden till sjukhuset bad mej för själ och pina att inte göra anmälan avböjde jag detta. Hon förklarade för mig att de hade bilen försäkrad, vilket inte var obligatoriskt på den tiden, så det skulle säkert ordna sig ekonomiskt. Hon skrev f. ö. på en förbindelse om att betala sjukhusräkningen. Att jag inte löd läkaren och gjorde polisanmälan fick jag sedermera ångra. Det enda jag fick i ersättning var reparation av cykeln, en ny kostym som skulle vara så billig som möjligt och sjukhusräkningen betald. Något annat gick hennes make regementsveterinären Wittsköld inte med på, trots att jag gjorde polisanmälan efteråt. Inga vittnen -- ingen ersättning. Arbetsoförmögen var jag till januari 1927, då jag åter så smått började min försäljning av främst kaffe. Under tiden erhöll jag ersättning från sjukkassan med 1:50 kr per dag under 3 månader.

Det tilltänkta arbetet hos Krogh var inte att tänka på med min trasiga högerarm, vilket jag också meddelade honom, till hans stora ledsnad. Det visade sig vara onödiga bekymmer. På hösten avled nämligen Henrik Krogh hastigt. Så fick den historien ett abrupt slut.

Alltså strävade jag vidare med försäljning, som utvecklades alltmer, med flera varor, framför allt inom textilbranschen. Linnéa och jag, som sällskapat rätt länge, funderade på att gifta oss. Vi fick ordna lägenhet på ett rum och kök i farbror Roberts hus för 100 kr i kvartalet. Jag hade ju jobbat en hel del där och dessutom hjälpt till ekonomiskt ganska mycket. Den 28 april 1928 stod bröllopet i all enkelhet. Vi hade sparat ihop 800-900 kronor som vi köpte möbler för. Diverse husgeråd hade vi samlat ihop tidigare, så vi kunde starta utan skulder. Vi kunde i stället börja spara på nytt för kommande behov. Det dröjde heller inte länge förrän vi funderade på att skaffa oss en tomt och bygga eget. Det var ett livligt byggande i grannskapet då, så det var inte svårt att bli inspirerad. Jag fick veta att en tomt i närheten var till salu. En svenskamerikan vid namn Svansson hade köpt tomten från början och tänkt bygga boningshus jämte uthus, där han räknade med att ha höns och en ko och så skulle han försöka få något arbete vid sidan om. Han hade en syster som skulle vara honom behjälplig med hem och hushåll. De var båda ogifta och bespetsade sig på en lugn och trivsam ålderdom därstädes. När det sedan visade sig att de inte kunde få ha husdjur på tomten, ville Svansson bli av med den snarast. Det var byggmästare Johan Svensson vid Ekeby som skötte försäljningen och gjorde upp affären. Jag kontaktade honom för eventuell affär. Det visade sig vara klokt, för det fanns ett flertal spekulanter, varav jag låg bäst till. Detta hände 1929 på sensommaren. Jag påbörjade omedelbart planeringen, røjde på tomten, fällde en del tallar och vältrade undan stenar. På kvällarna satt jag och funderade på ritningar till bygget.

Sedan påbörjades grundgrävningen. Jag lånade spadar och spett, plank till landgångar samt en gammal Stockamöllans skottkärra med järnhjul av farbror Robert. Grundgrävningen höll jag på med på kvällar och på söndagar och när helst jag hade tid. Inga fritidsproblem där inte. Det hade jag egentligen inte haft förut heller för den delen. Jag läste en hel del per korrespondens, den tidens KomVux. Dessutom var jag s. k. radiot och byggde radioapparater både för eget bruk och till salu. Det här var i radions barndom. Min första radiolicens, som jag f.ö. har kvar ännu, kostade 12 kronor och gällde till 1925 års utgång.

På våren 1930 började byggandet på allvar. Jag hade en granne David Persson, Persa kallad, till hjälp med en del sprängning av berg och större stenbumblingar. En s. k. byggmästare, Alfred Brunnberg från Uppsala-Näs, satte upp gjutformar och göt grunden. Han fick dock inte själva bygget utan det blev en Borohusleverans, efter egna ritningar. I början av maj kom så huset per järnväg till Ekebybruks station. Åkare Ekberg körde upp det hela till tomten. Första dagarna av maj kom en montör och några man och reste upp stommen. Ett par gubbar stannade kvar någon vecka och grejade med golv, inredning och ytterpanel. Sedan har jag gjort resten själv, med hjälp av farbror Robert. Det var minnsan inte litet jobb, allt måleri och mängder av smådetaljer.

Den 18 september 1930 flyttade vi in, då var köket och sovrummet färdigt; allt övrigt fick komma i efterhand. Det har gått åt oräkneliga timmar av svett och möda på hus och tomt sedan dess. Timmar i glädje, timmar i sorg och vanmakt, men också med tillförsikt.

År 1931, i augusti köpte jag min första bil, en A Ford av 1928 års modell; bilen hade gått som trafikbil i Alundatrakten. Avsikten var att jag skulle hinna mycket mera och inte behöva slita så förbaskat. Med andra ord borde det löna sig, vilket det också gjort. Här kan berättas att jag köpte bilen på villkor att säljaren Bilfirman Thorsten Mattsson (släkt med Mattsgården i Gamla Uppsala) skulle lära mig köra så att jag kunde få körkort. Det var snart gjort, inte så mycket byråkrati på den tiden. Och inte heller så mycket trafik. Det var i stort sätt bara att tuta och köra. Man skulle ge signal i varje gathörn. Det är nog skönt att det blev slut med den regeln. Tänk hur skulle det låta i dagens trafik. Alltnog, till lärare fick jag en av firmans försäljare, Bror Persson. Vi blevo goda vänner på kuppen och umgicks av och till under många år. Han flyttade senare till Karlstad, där han för en del år sedan avled.

År 1931 kom jag in på sjukhuset för en bräckoperation. Bräcket var troligen ett resultat av arbetet med stenvältningar på tomten. På den tiden tog en sådan behandling 10 dagar på sjukhuset, mesta tiden sängliggande. Vi hade kommit överens om att jag skulle lägga in mig först, för i slutet av november skulle Linnéa in på BB, så då skulle det bli hennes tur. Sista dagarna av november kom hon mycket riktigt in där. Att hon skulle bli kvar där till mitten av mars, nästa år hade vi däremot inte räknat med. Men så vist är det ordnat här i världen att man inte vet vad ödet har i beredskap.

Professor Wachenfeldt var chef på KK 1931-1932. Och hans tid som ledare av kliniken blev kantad av tragedier. Det var

många kvinnor som avled under sin vistelse på BB under denna tid, och många barn. Linnéa åkte som en skottspole mellan förlossningsal och vårdavdelning i flera dagar. På fredagen fick hon i alla fall stanna på förlossningen. Nu skulle det nog äntligen bli något av. Doktor Nordensson såg till att hon skulle skötas om på bästa sätt, själv skulle han vara borta några dagar. På tisdag kom Nordensson tillbaka och konstaterade: "Ligger fru Söderquist kvar här ännu? Det måste vi göra något åt!" På kvällen fick jag bud från sjukhuset att skyndsamt komma till BB. Vi hade inte telefon, så dom hade förstås svårt att nå mig. De hade försökt med Wirsälls affär, tredje huset ifrån oss men de hade inte tid; vi handlade ju inte hos dem. Men vid bussgaraget var det en yngling som hade tid att gå till mig med budet. En eloge till Televerket som gjorde sig besvär att söka en abonnent så nära vår adress som möjligt. Jag åkte genast upp till BB och visades in på förlossningssalen, en lokal som minsann inte många "obehöriga" fick tillträde till då förtiden. Linnéa var vid medvetande och kunde säga några ord, ehuru hon var svårt medtagen. Hon var lika vit som de lakan hon låg på, sönderstucken i bröstet av mycket grova kanyler och hade just fått koksaltlösning injicerad. Så säger hon: "Ja, du Bertil, det blev ingenting det här, vi fick en pojke men vi fick inte behålla honom." Just då tänkte jag, bara jag får behålla dej så blir det väl någon råd. De tog blodprov på mej för att se om jag kunde användas vid en eventuell blodöverföring. Jag dög, är s.k. nolla och kan användas i de flesta fall, sades det åtminstone då. Dessbättre behövdes ingen blodöverföring. Linnéa repade sig undan för undan, fast hon var illa tilltygad. Dagarna

gick, hon blev stadigt bättre. Vi började tro att hon skall kunna få komma hem till jul. Hon hade blivit förlöst den 1 december.

Linnéa låg nu på vanlig sal. Så blev det Lucia och på salen skulle det bli lite fest på eftermiddagen. En julgran med levande ljus bars in. Då råkade ett biträde stöta till granen som föll och började brinna. Linnéa rusade upp ur sängen, yr och vimmelkantig, för hon hade ju ännu inte stått på benen efter sin katastrof. Resultatet kom omedelbart -- blodpropp. Situationen var kritisk. Jag gick upp till henne varje dag, ofta flera gånger om dagen. Jag började bli välkänd på BB och fick komma och gå nästan som jag ville. På den tiden fick blod proppspatienterna ligga helt stilla i sex veckor. Någon medicin fanns inte, annat än blodiglar som hon fick varje dag ett par tre stycken. När de hade sugit sig mätta släppte de självmant, togs om hand och tömdes på sitt innehåll och lades i vatten och kunde återvändas dagen därpå. Detta hände i Sverige vid årsskiftet 1931-1932! Det närmade sig jul och Linnéa tyckte att jag skulle åka till Astrid i Stockholm för att få lite omväxling i all bedrövelse. Jag åkte på julafton och kom åter tillbaka på juldagen. Inget ytterligare hade hänt under tiden. Dagarna gick, det var mitt i vintern och växlande väder. Ena dagen mildt, den andra snöstorm och oväder. En dag, i början av januari 1932, blev det plötsligt ett riktigt busväder, rena stormbyar, delvis kraftigt snöfall, och dessutom åska. Temperaturen föll till 4-5 grader kallt. Jag skulle ner till stan och till sjukhuset som vanligt. Det gick trots allt att komma fram. Så en dag något senare var det färdigt igen. Det blåste och snöade alldeles förskräckligt och

var ganska kallt. Någon värme fanns inte i bilen. För att hålla rutorna klara måste jag ha sidorutorna öppna, dessutom kunde man på den bilen öppna vindrutan en liten bit nedtill. Torkare fanns visserligen men den fick man dra för hand. Genom den lilla springan under vindrutan hade jag någon sikt framåt och så kunde man ju sticka ut skallen genom sidorutan på rattsidan. Jag var på väg till stan och hade just kommit ner på gårdet mellan Eriksberg och Zoologiska institutionen (det fanns ingen bebyggelse där då, så när som på några äldre hus vid Berga). Så blåste hatten av mig. Det var bara att hoppa av och jaga den i snöyran. Hade jag inte varit kvick nog, hade hatten varit borta för alltid. Jag fortsatte en bit till. På en del ställen var vägen ren från snö och i stället glashal. Bortom Berga mötte jag en sotare på motorcykel med sidovagn. Han hade blåst i diket så jag stannade och hjälpte honom upp. Ytterligare en liten bit längre fram blåste jag själv i diket, alldeles vid Blindjontans lada mitt för nuvarande Liljeborgsgatan. F.ö. var det nog tur att jag hamnade där. Längre fram vid Botaniska trädgården och vid Engelska parken låg många träd vindfällda över vägen. Busstrafiken var förstås inställd, liksom övrig trafik. Ingen kunde ju komma fram. Jag sprang som hastigast upp till sjukhuset och in till Linnéa, sedan ner på stan för att skaffa hjälp med bärgning. Uppsala Mekaniska på Östra Ågatan låg närmast tillhands, och där fick jag också hjälp. De hade sågar och yxor med sig för att bana väg. Jag gick tillbaka till bilen och inväntade dem. Men det drog ut på tiden och jag frös så förbaskat. Därför skrev jag en lapp, som jag fästade på ratten, bad dem ta ner bilen till verkstan, och skrev att jag skulle hämta den dan därpå och så

gick jag hem. Väl hemkommen vid sex-sjutiden ställde jag ifrån mig ytterrocken på köksgolvet, den var våt och hade frusit till is, var närmast som plåt och jag måste faktiskt vara försiktig för att inte bryta sönder den. - Det var förvisso den äventyrligaste resa mellan Eriksberg och staden jag någonsin gjort.

Dagarna släpade sig fram. Vid månadsskiftet januari-februari skulle Linnéa få börja röra på sig. Hon bad då att först av allt få ett bad, efter allt kladd med salvor (för undvikande av liggsår) som hon undfägnats med. De gjorde iordning för bad och hjälpte henne på alla sätt. Under denna procedur var det så dags igen! Blodpropp i det andra benet. Gardinen drogs ned igen för oss. Vi kunde inte se någon ljusning. Ytterligare sex veckor i väntan och ängslan. Blodiglar och elände. I mitten av mars skulle hon få börja röra sig igen och stiga upp. Jag kan lungt påstå att det låg spänning i luften. Hon ville naturligt nog hem. Det gick emellertid bra. Inga blodiglar mer för henne, tack. I medio av mars kom hon alltså hem och frisknade till undan för undan. Benen var dock ständigt svullna och ömma och måste dagligen lindas. Några gummistrumpor fanns då inte att få. Först efter kriget 1946-1947 kom sådana i handeln. Detta underlättade mycket för henne, både praktiskt och utseendemässigt. Vid den tiden hade hon legat på sjukhuset ett par gånger för behandling av bensår, utan större framgång. Det är först i vår tid läkarna börjat få framgång härvidlag.

Men vi strävade på. År lades till år. Linnéa ville ha barn, men jag var betänksam. Efter ett par år var det i alla fall dags igen med ett försök. Återigen var det vinter. Vid

den tiden hade jag åtagit mig att vara s.k. sjukbesökare för den sjukkassa jag var medlem i, nämligen H.F.3 (H.F. = Hundraföreningen). En kväll i mars skulle jag åka till Rosendal på sjukbesök. Det hade snöat på dagen, ganska mycket lös snö, bilen slirade och fastnade. Linnéa steg av och skulle hjälpa till med att skjuta på. Då brast det för henne igen, och trots att vi for till sjukhuset nästan genast, gick det inte att rädda barnet. Missfallet var ett faktum. Det blev dock inga ytterligare komplikationer denna gång.

År 1935, i februari, dog min fosterfar Robert. I och för sig åstadkom detta inga större förändringar. Jag fortsatte att hjälpa moster Emma och dottern Anna som förut. Det var ganska jobbigt. De hade tre hyresgäster i huset, där jag skulle se till allt med reparationer och underhåll. Bl.a. hade jag nöjet att tömma och gräva ner latrinburkar efter fyra familjer. Trevligare sysselsättning kunde man ha. 1937 orkadé jag inte med detta längre, utan ordnade så att moster och Anna kom till ålderdomshemmet vid Gottsunda. Det blev gråt och tandagnisslan till en början, men syster Vera på ålderdomshemmet var mycket snäll och förstående mot dem, så de lugnade snart ner sig. Dessutom var vi flitiga besökare hos dem. Huset såldes till en av hyresgästerna, Bertil Pettersson (senare Westerling). Därmed var mina bekymmer för fosterhemmet avslutade.

I början av oktober 1937 kom Leif in i bilden. Linnéa ville absolut ha ett barn och eftersom det var så besvärligt för henne beslöt vi att adoptera. Det förekom då och då annonser om adoptivbarn. Vi fick kontakt med Leifs mor, och en mörk och dyster söndagskväll åkte vi ner till centralen för att möta. Leif kom från Nässjö, från ett barnhem där hans mor

hade hämtat honom. Alldeles nyvaken och rosig, skär och pigg togs han emot med öppen famn. Efter en ganska omfattande pappersexercis blev adoptionen slutligen klar.

År 1939 kom andra världskriget, med alla de svårigheter detta förde med sig, även för oss i det neutrala Sverige. Det blev ont om förnödenheter av alla slag, såväl mat som annat. 1941 fick jag gulsot och blev arbetsoförmögen i fem veckor. Det var på vårvintern. På hösten blev jag inkallad till militärtjänst första omgången och har sedan dess hunnit vara militärist cirka ett och ett halvt år sammanlagt. Under kriget fick jag också ett nytt bräck, som jag lät operera så fort som möjligt, 1946. Då hade kirurgerna gjort stora framsteg sedan sist. Förra operationen fick jag ligga 10 dagar, den här gången fick jag gå upp dagen efter operationen och kom hem efter en vecka. Sjukskrivningen varade tre veckor.

Under 1946 byggde vi till ett rum. Det var ju så att 1947 skulle Bondkyrko socken införlivas med Uppsala stad och skulle man tänka på några förändringar borde detta ske före inkorporeringen. När jag sökte byggnadslov sa vederbördande tjänsteman: "Jag tror tvejfan att ni blivit tokiga i Bondkyrkan. Ni ska bygga om varenda kåk där." Efter en stund sa han: "Men det här var ett av de trevligaste förslag jag sett."

Kriget var slut. Men världen blev sig icke mera lik. därefter. Den ena krisen avlöste den andra. Det jag nu mest sysslat med var inom textilbranchen och denna genomgick genomgripande omstruktureringar, och det blev allt svårare att få leverantörer. Den ena firman efter den andra gick i konkurs. Nu var stordrift det enda som räknades och

småföretagare skulle sättas åt allt hårdare. Jag tog mitt parti och gav upp. Jag hade turen att få ett arbete och en utveckling som jag trivdes bra med och som jag räknade med skulle räcka min arbetstid ut. Så blev det också. Emellertid fanns fler prövningar i beredskap. Först måste jag få gallan opererad, januari 1968. Sedan gick det ett par år i relativ lugn och ro. Snart skulle jag få pension, vi skulle få det stilla och fridfullt, Linnéa och jag, och njuta av ålderdomen tillsammans. Linnéa var ju så glad att jag skulle vara hemma och hjälpa henne. Hon började bli så trött och behövde hjälp med ett och annat. Den sista juni 1970 slutade jag arbetet för att bli en glad pensionär. Då var Linnéa redan märkt av sjukdom. Den 28 april 1971 avled hon och jordades den åttonde maj.

Dock, livet måste gå vidare. Jag pysslar med det jag kan och orkar med, i väntan på den dag dörrskylten tas ned för gott även för mig.

Söndagsbarn som jag är vill jag avsluta min lilla mycket summariska livsredogörelse med ett citat ut Sven Edvin Saljes roman "Livets Gäster" där det står: "Han tillhör de där söndagsfödda som beskåras av sol och sår mer än de andra. Som alltid får finna sig i ödets nyckfullhet, som skrattar den ena dagen och gråter den andra. Som oftast blir till glädje och rikedom för sin omvärld men som måste betala med ett tillkämpat lugn."

Det kanske stämmer. Men visst har livet också sina glada stunder. Det är inte bara svart. Jag skulle kunna säga: Det är melerat.